

فرہنگ جامع

سخننایں امام محمدؐ

جلد دوم

تألیف:

پڑوہشکدہ باقر العلویہ

محمود شریفی • سید حسین سجادی نبار

علی غلامی • مہدی اسماعیلی • محمد بابائی

ترجمہ: محمد عمومی

سرشناسه	: پژوهشکده علمی-کاربردی باقر العلوم علیّه
عنوان و نام پدیدآور	: فرهنگ جامع سخنان امام سجاد علیّه
مشخصات نشر	: تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، پژوهشکده باقر العلوم علیّه، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ج ۲.
شابک	: (دوره): 978-600-5529-41-8 (ج. ۱): 978-600-5529-42-5 (ج. ۲): 978-600-5529-43-2
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپای مختصر.
یادداشت	: فهرست‌نویسی کامل این اثر در نشانی: http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است.
یادداشت	: محمود شریفی، سیدحسین سجادی‌تبار، علی غلامی، مهدی اسماعیلی، محمدبابایی
شناسه افزوده	: شریفی، محمود، ۱۳۴۱.
شماره کتاب‌شناسی ملی	: ۳۷۸۹۰۳۵

فرهنگ جامع سخنان امام سجاد علیّه «جلد دوم»

ناشر: انتشارات پژوهشکده باقر العلوم علیّه

صفحه‌آرایی: سجاد

مسئول تولید: سید عبدالحسین زین‌العبادی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۴

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

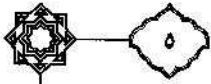
قیمت: ۲۶۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۵۲۹-۴۳-۲ ISBN: 978-600-5529-43-2

مرکز پخش:

◀ قم، خیابان مصلی، پژوهشکده باقر العلوم علیّه ▶

◀ تلفن ۰۲۵-۳۷۷۴۰۳۶۹ فکس ۰۲۵-۳۷۷۴۲۲۸۴ صندوق پستی ۱۳۵-۳۷۱۸۵ ▶

فهرست مطالب

۱۲. باران و شیعیان

۴۵	مقام والای بلال و صهیب و خُباب و عمار .	۱۷	فضیلت شیعه
۴۷	فضیلت صهیب	۱۸	ویژگیهای شیعه
۴۷	فضیلت خُباب بن الأرت	۲۱	نجات شیعه
۴۹	فضیلت عمار یاسر	۲۳	دعای امام علی برای شیعیان
۵۳	سخن امام علی درباره جون	۲۳	امامان شیعه و شیعیان
۵۳	اندرز امام علی به حسن و حسین	۲۵	سرشت امامان شیعه و پیروان آنان
۵۷	خبر دادن امام علی از قتل خنجر زید	۲۹	شیعیان ناب
۶۳	ستایش از سعید بن مسیب	۳۱	پناهنده شدن شیعیان به امامان شیعه
۶۳	اجازه به سعید برای سفر حج	۳۱	دیدگاه امام سجاد علی درباره خلفا
۶۵	جایگاه سلمان	۳۵	حمایت ابو طالب از پیامبر اسلام
۶۵	گفتگوی سلمان با مرد متخاصم	۴۱	ایمان ابو طالب
۶۷	روایات سلیم بن قیس و تأیید امام علی	۴۱	انار خوردن ابن عباس
	یادی از شهادت حمزه سید الشهداء و عمویش	۴۳	ابن ملجم (لعنة الله علیه)
۸۱	عباس	۴۳	نکوهش مجفر بن ثعلبه

سخن امام علیه السلام درباره امام علی علیه السلام و عبد الله	محمد بن مسلم زهری	١٠١
بن سبا	نامه و اندرز امام علیه السلام به محمد بن مسلم زهری	٨٣
عبد المطلب و سپاه ابرمه		٨٣
فرستادن سر عبید الله نزد امام علیه السلام	خوشحالی امام علیه السلام از قیام مختار	٨٩
حکومت عتاب بن اسید	مسرف بن عقبه	٩١
محمد بن حنقیه	درخواست آب توسط معاویه از امام علیه السلام	٩٩

١٤. معاد

انکار مرگ و امت	کسانی که خداوند در قیامت به آنها نظر	١١٩
مرگ مؤمن و کافر	نمی افکند	١١٩
دمیدن در صور	شراره دوزخ	١٢١
حالات قیامت	درهای دوزخ	١٢٩
احوال بهشتیان		١٣٦

فصل دوم: احکام

١. طهارت

فضیلت آب فرات	مکان های کراهت قضای حاجت	١٤٩
دعا به هنگام نوره کشیدن	شراب	١٤٩
انتقال محتضر به جایگاه نماز	نیبذ (شراب خرما یا کشمش)	١٥١
خارج شدن نطفه پیش از مرگ	نیت	١٥١
دعا برای میت در کنار قبر او	تشریع وضو	١٥٣
آداب قضاء حاجت	غسل جنابت	١٥٣

۲. نماز

تشریع نماز ۱۶۱	نماز در مسجد سهله ۱۷۱
اجزاء و اسرار نماز ۱۶۵	جمع دو نماز برای کودکان ۱۷۱
افزایش رکعات نماز به هفده رکعت ۱۶۷	دست روی دست نهادن در نماز ۱۷۳
اهمیت دادن به اوقات نماز ۱۶۷	نماز جعفر ۱۷۳
لباس نماز گزار ۱۶۹	قضای نافله ۱۷۵
آشکار گفتن بسم الله ۱۶۹	

۳. روزه

روزه ماه شعبان ۱۷۷	ترک روزه بدون دلیل ۱۸۷
وصل کردن روزه ماه شعبان به رمضان ۱۷۷	روزه روز عرقه ۱۸۷
انواع روزه ۱۷۹	

۴. زکات

فضیلت صدقه ۱۹۱	صدقه دادن ۱۹۵
برترین صدقه ۱۹۳	صدقه پنهان ۱۹۵
خرج کردن برای خانواده ۱۹۳	صدقه در شب ۱۹۷
درخواست بدون نیاز ۱۹۵	

۵. حج

حج و ولایت ۱۹۹	دست دادن با حج گزار ۲۱۳
فضیلت حج و عمره و آثار آن ۲۱۱	نگاه به کعبه و محل سجده در نماز ۲۱۳
گشایش در هزینه های حج ۲۱۳	فضیلت نماز و روزه و عبادت در مکه ۲۱۵

۲۳۷ حرمت بوی خوش برای محرم	۲۱۵ تسبیح در مکه
۲۳۷ آزار گنجشکان حرم	۲۱۵ ختم قرآن در مکه
۲۳۹ کندن علف از حرم	۲۱۵ خواب در مکه
۲۳۹ فضیلت طواف	۲۱۷ مراقبت از کبوتر حرم
۲۳۹ دعای برای عاقبت در طواف	۲۱۷ درخواست از غیر خدا در حرم
۲۴۱ آغاز طواف کعبه	پاداش سرپرستی و مراقبت از خانواده
۲۴۳ علت هفت دور بودن طواف	حج گزار در غیاب او
۲۴۳ فضیلت سعی	خاک رسان حمان کعبه
۲۴۳ فضیلت روز عرفه	سخنان امام (ع) در تسبیح و رامون اسرار حج
۲۴۵ اجابت دعا در روز عرفه	پوشیدن لباس دوخته رای زن در حال احرام
۲۴۵ آمرزش گناهان حاجیان در روز عرفه	۲۳۷ «لَیْکَ» در حال احرام در پاسخ دیدن آن
۲۴۷ پاداش قربانی حج گزار	

۶. جهاد

۲۴۹ ویژگیهای جهاد کنندگان	۲۵۵ محو ظاهر و بدن خون اسیر
۲۵۱ فضیلت جهاد کنندگان در راه خدا	۲۵۷ شعار در جنگ
۲۵۵ خضاب کردن در جنگ	کسی که در دفاع از خود کشته شود

۷. امر به معروف و نهی از منکر

۲۵۹ سزای کسی که امر به معروف و نهی از منکر	۲۵۹ فضیلت هدایت و ارشاد
۲۵۹ راترک کند	دعوت به اسلام

۸. ازدواج و طلاق

۲۸۳	احترام به داماد خانواده	۲۷۱	پاداش ازدواج برای (رضای) خدا
۲۸۳	طلاق مشروط به ازدواج است	۲۷۱	همتای مؤمن
۲۸۵	طلاق زن ناصبی	۲۷۵	مختصرترین خطبه ازدواج
	مهریه زن شوهرمرده‌ای که آمیزشی با او	۲۷۵	زمان ثبوت مهریه و عده
۲۸۵	نشده است	۲۷۷	پرداخت مهریه زن پس از ازدواج
	نقل مکان زن شوهرمرده از خانه شوهرش		بیرون فرستادن محل خانه هنگام زایمان زنان
۲۸۵		۲۸۱	
۲۸۷	کیفرو آثار زنا	۲۸۱	ناپسند بودن بعضی از حد ها
		۲۸۱	حکم ازدواج اسیر مسلمان

۹. ارث و نکاح

۲۹۳	آراستگی در روز عید	۲۹۱	آراستگی با بوی خوش و لباس
-----	--------------------	-----	---------------------------

۱۰. تجارت

۲۹۷	عیب در کالا	۲۹۵	فضیلت تجارت
۲۹۷	خرید کنیز به خاطر صدای او	۲۹۵	تدبیر قیمت‌ها به وسیله ملائکه
۲۹۷	آلات لهر	۲۹۵	گرانی و ارزانی قیمت

۱۱ و ۱۲. وصیت و ارث

۳۰۱	ارث نبردن ارباب از بنده	۲۹۹	اجرای وصیت بعد از بهبودی
۳۰۱	ارث فرزند خوانده	۲۹۹	تغییر دادن وصیت
		۳۰۱	وصیت در مورد مقداری از مال

===== ۱۳ و ۱۴. بدهکاری و ضمانت =====

وثیقه‌گذاری برای قرض ۳۰۳

===== ۱۵ و ۱۶. کشاورزی و ذبح حیوانات =====

هدف از کبائوری ۳۰۷

کراهت ذبح در شب ۳۰۷

===== ۱۷. غذاها =====

پاک کردن کامل استخوان ۳۰۹

===== ۱۸ و ۱۹. بخت و بندگان =====

سوگند خوردن بر عمل دیگران ۳۱۱

آزاد کردن بنده برای غیر خدا ۳۱۱

قرارداد آزادی بنده (مکاتبه) ۳۱۳

===== ۲۰. اشیای پیدا شده (لقطه) =====

حکم چیزی که پیدا شده است ۳۱۵

===== ۲۱. اسب سواری و تیراندازی =====

مسابقه اسب سواری ۳۱۷

۲۲ و ۲۳. قضاوت و حدود

۳۱۹	تقیّه در قضاوت	۳۲۱	برگشت شاهد از شهادت خود
۳۱۹	ثابت نشدن حدّ با وجود شبهه	۳۲۳	گواهی اهل ذمه
۳۲۱	حدّ لواط	۳۲۳	سرّ معافیت زنان از جزیه
۳۲۱	قضاوت برای اثبات زوجیت		

۲۴. دیات

۳۲۷	دیه نفس	۳۳۳	دیه اعضاء بدن
۳۲۹	لزوم پرداخت دیه	۳۳۵	دیه بنده
۳۳۱	دیه جنین		

۲۵. قصاص

۳۳۷	قصاص در قرآن
۳۴۱	چگونگی اجرای قصاص به وسیله فرزندان

فصل سوم: اخلاق

۳۴۵	مسخ شدگان از فرزندان آدم	۳۵۹	سلطنت و چیرگی بدی ها و خوبی ها
۳۵۳	ترس و حیا از خدا	۳۵۹	ویژگی های مؤمن و منافق
۳۵۵	عوامل نجات	۳۶۱	پندهای امام سجاد علیه السلام
۳۵۷	آنچه خدا دوست دارد	۳۷۷	هشت طلبکار انسان در هر روز
۳۵۷	اندیشیدن و پندگرفتن	۳۷۷	سفارش مردم به امور آخرت

۴۰۵	تقوا	۳۸۵	پند امام به کسی که فرزندش مرده بود ..
۴۰۷	نشانه یاری خداوند بر دشمن	۳۸۷	پیش دستی در بدی
۴۰۷	اندیشه و خردورزی	۳۸۷	یاری و بخشندگی
۴۰۹	تکبیر گفتن به هنگام آتش سوزی		ثواب و عقاب کسانی که دارای مقام و منزلت
۴۰۹	فروتنی	۳۸۹	اجتماعی مهم هستند
۴۱۱	توبه	۳۸۹	اخلاص
۴۱۱	نیکی به پدر و مادر	۳۸۹	دوستان، یاران سایسته
۴۱۱	توکل	۳۹۱	امانت دار
۴۱۵	شب زنده داری	۳۹۱	آمادگی برای مرگ
۴۱۵	عیبجویی از مردم و تهمت به آنها	۳۹۳	دشوارترین لحظه های انسان
۴۱۵	برداشت خرما و محصول در شب	۳۹۵	اصلاح عیوب خویش قبل از دیگران
۴۱۷	انفاق و بخشش		تکریم میهمان و دعای رسول خدا (ص)
۴۱۷	دوستی و دشمنی برای خدا	۳۹۸	کفاف
۴۱۹	احرام مادر	۳۹۷	روی گردانی از نادانان
۴۲۱	مساجد، کعبه، توری	۳۹۷	فصیح ترین مردم
۴۲۱	نگهداری بندگان	۳۹۷	انواع مردم و ویژگیهای آنها
۴۲۱	منشور حقوق	۳۹۹	همت گماردن به کارهای مسلمانان
۴۳۷	حقوق برادران	۴۰۱	خوردن خوراکی به زمین افتاده
۴۳۷	دیدار برادران	۴۰۱	ایمان کامل
۴۳۹	برآورده کردن نیاز برادران	۴۰۳	نشانه های کمال انسان
۴۴۷	نیکی فرزند به پدر	۴۰۳	بخل
۴۴۷	خدمت به همسفران	۴۰۳	بخشش مال
۴۴۹	رفاه مؤمن در دولت باطل	۴۰۳	میانه روی و اسراف
۴۴۹	پنهان کردن جایگاه و موقعیت در سفر ..	۴۰۵	آنچه هنگام مصیبت باید انجام شود
۴۴۹	ترس دروغین	۴۰۵	دعا کردن برای مصیبت زده

۴۵۱	فراوان ترس نیکو	۵۱۷	خوردن غذا در مهمانی
۴۵۷	بیکاری و بیهودگی	۵۱۷	طمع
۴۵۹	ارزش دنیا و آخرت	۵۱۹	داد و ستد ستمگر و ستمدیده
۴۷۱	خیر دنیا و آخرت	۵۱۹	بندگی
۴۷۱	گناهان و نتایج آن	۵۲۵	آزاد کردن بنده مؤمن
۴۷۷	کوچک شمردن سختیهای راه خدا	۵۲۵	دشمنی و دوستی
۴۷۷	انجام گناه	۵۲۵	صداقت و وفاداری
۴۷۹	گناه و طاعن	۵۲۷	غیرت و تعصب
۴۷۹	مرگ نیکو	۵۲۷	دانش
۴۸۱	روزی حلال	۵۲۹	برترین کارها
۴۸۱	اعتدال در طلب رزق و روزی	۵۲۹	عمل به علم
۴۸۱	رضایت به ناملایمات	۵۳۱	عمل به سیره و سنت
۴۸۱	زهد و درجات آن	۵۳۳	عمل دائمی و بی عیب
۴۹۷	رد کردن سائل	۵۳۳	نامه اعمال
۴۹۷	درخواست از مردم	۵۳۳	خشیت
۴۹۷	سروران مردم در دنیا و آخرت	۵۳۵	خواری و حقارت
۴۹۷	خوشبختی و تیره بختی انسان	۵۳۵	گنهکار هرزه و تبهکار
۴۹۹	سکوت و سخن گفتن	۵۳۵	فقر و غنا
۵۰۱	سپاسگزاری	۵۳۷	و انمود کردن به توانگری و بی نیازی
۵۰۵	صبر و خویشتن داری	۵۳۷	نیکوکاری و عذرپذیری
۵۰۹	دوست	۵۳۷	سخن شایسته
۵۰۹	ویژگی های انسان کامل	۵۳۹	به چنگ آوردن حکمت از منافق
۵۱۳	صله رحم	۵۳۹	زنهار دادن شیعه از دو خصلت
۵۱۷	پاسداری از خویشتن	۵۴۱	دروغ
۵۱۷	خنده	۵۴۱	بزرگواری و پست

۵۴۱ آسودگی و آسایش در زندگی	۵۵۵ مصیبت‌های آدمی در هر روز
۵۴۳ دوستی و معاشرت	۵۵۷ مغرور و فریفته
۵۴۳ مؤمن و نشانه‌هایش	۵۵۷ منافق و ویژگی‌هایش
۵۴۵ دعای مؤمن برای برادر خود	۵۵۹ اظهار تعجب و شگفتی از نجات و هلاکت
۵۴۷ نگاه به مؤمن	۵۵۹ محاسبه نفس
۵۴۷ سیر کردن و پوشاندن مؤمن	۵۵۹ سخن چینی
۵۴۷ جوانمردی	۵۶۱ پارسایی
۵۴۹ هم‌نشینی و معاشرت	۵۶۱ فرزند
۵۵۵ عافیت و مصیبت	

فصل چهارم: طب

۱۶۵ فایده بیماری برای بدن	۵۶۹ تب
۵۷۵ تعویذی برای درد طحال	۵۷۱ خوردن انار در روز جمعه
۵۶۷ تعویذی جهت درد قوزک پا	۵۷۱ آب و آب‌نمک
۵۶۷ تعویذی برای دردها	۵۷۱ خرما
۵۶۹ خاصیت بادمجان	۵۷۳ سنجید

فصل پنجم: دعاها و زیارتها

۵۷۷ دعاها	۵۸۳ دست به دعا بلند کردن
۵۷۷ شرط استجاب دعا	۵۸۳ دعای امیدواری
۵۷۷ پیش‌دستی در دعا	۵۸۳ دعا هنگام خارج شدن از خانه
۵۷۹ آثار دعا	دعا برای زندگی خوب و برطرف شدن بدیها
۵۸۱ دعای نیازمند	۵۸۵ دعا

۵۸۷	دعا برای کوتاهی ها	۶۰۱	زیارت ها
۵۸۹	دعا به هنگام غذا و پس از آن	۶۰۱	زیارت پیامبر صلی الله علیه و آله
۵۹۱	دعای طلب فرزند	۶۰۳	زیارت امیر مؤمنان علیه السلام (امین الله)
۵۹۱	دعا برای بی نیازی از نااهلان	۶۰۷	فضیلت کربلاء
۵۹۱	دعا هنگام مصیبت	۶۰۷	گریه بر اهل بیت علیهم السلام
۵۹۳	دعای برای دفع دشمن	۶۰۹	گریه بر امام حسین علیه السلام
۵۹۵	پاداش ذکر «سَمَّانِ اَ»	۶۰۹	خبر دادن کلاغ از شهادت امام حسین علیه السلام
۵۹۵	تکبیر شباساه	۶۱۱	زیارت امام حسین علیه السلام
۵۹۵	بزرگترین تسبیح	۶۲۳	زیارت امام حسین علیه السلام در نیمه شعبان

فصل ششم: اشعار آن حضرت

۶۲۷	بی رغبتی به دنیا	۶۳۵	بادانی دنیا همراه خرابی دین
۶۲۷	روشنی حق اهل بیت علیهم السلام	۶۳۵	شوق یزدان دنیا
۶۲۹	ابتلای اهل بیت علیهم السلام	۶۳۵	رنج از دنیا دادن دوستان محبوب
۶۲۹	نکوهش ستمگران بر اهل بیت علیهم السلام بعد از واقعه کربلا	۶۳۷	مثل کسی که یار دوست گیرد
۶۳۳	دانش امام علیه السلام	۶۳۷	پند گرفتن از گذشته و رفتن از دنیا
۶۵۳	المنايع والمآخذ	۶۵۱	در آرزوی زندگی خوش آبرو